

تحریر، طراحی و تدوین: س. کاشیان
کارشناس مسئول کتابخانه بیمارستان کوثر

آنچه در این شماره می خوانید:

۱. بزرگان تاریخ پزشکی: جابر بن حیان
۲. مناسبت های بهداشتی مهم تابستان
۳. صدلی که بروفیسور حسابی برای شهید مطهری ساخت
۴. کارد پزشکی (جراحی) در شاهنامه فردوسی
۵. Research Spotlights در ریسرچکیت
۶. نتایج رتبه بندی مجلات دنیا براساس CiteScore ۲۰۲۲
۷. ابزارهای علم سنجی
۸. تازه های کتاب بهار کتابخانه کوثر
۹. برنامه کارگاه های کتابخانه مرکز کوثر در نیم سال اول ۱۴۰۲

مناسبت های بهداشتی مهم تابستان

تیر

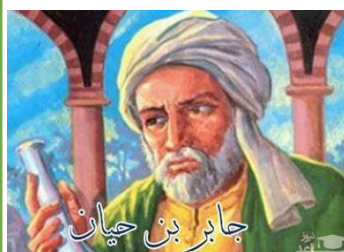
- * روز جهانی مبارزه با مواد مخدر
- * هفته مبارزه با مواد مخدر
- * روز مشاوره و آزمایش HIV
- * روز مبارزه با سلاح های میکروبی
- * روز جهانی نوجوان
- * روز جهانی بیماری های مشترک دام و انسان
- * روز جهانی جمعیت و تنظیم خانواده
- * روز عقب ماندگی ذهنی
- * روز معلولین جسمی و حرکتی

مرداد

- * روز فیزیوتراپی
- * روز جهانی هبائیت
- * هفته حمایت از بیماران هموفیلی
- * روز جهانی تغذیه با شیر مادر
- * هفته جهانی شیر مادر
- * هفته ارتقای سلامت جوانان

شهریور

- * روز پزشک
- * روز داروساز
- * روز بهورز
- * روز جهانی الزایمر

جابر بن حیان

بزرگان تاریخ پزشکی: ابوموسی جابر بن حیان

نام کامل این دانشمند بزرگ، ابوموسی جابر بن حیان می باشد. تاریخ تولد دقیق وی مشخص نیست، اما به صورت احتمالی وی در حدود سال ۱۰۰ هجری شمسی که برابر با سال ۷۲۱ میلادی می باشد، در دوران حکومت اموی ها در شهر توس واقع در استان خراسان به دنیا آمد. پدر جابر، یک داروساز بود و به خاطر اقداماتی که برای براندازی حکومت اموی ها انجام داده بود دستگیر و اعدام شد. جابر بن حیان، پس از مرگ پدرش و زمانی که نوجوان بود، به نوشته هایی که از پدرش به جا مانده بود، علاقه زیادی پیدا کرد. به همین دلیل تصمیم گرفت حرفه ی پدر خود را ادامه دهد. وی در یادگیری علوم دیگر نیز شور و اشتیاق فراوانی از خود نشان می داد، به گونه ای که علاقه ی زیاد وی به کسب دانش باعث شد، به مرکز علمی جهان که آن زمان در کوفه قرار داشت، مهاجرت کند. تعداد زیادی رساله و کتاب از جابر بن حیان در سال های پس از مرگ وی باقی مانده بود که سبب شد توجه کیمیاگران اروپایی به دانش وی جلب شود و سال های متعدد از نوشته های او به عنوان منبع استفاده کنند.

شاگردی امام جعفر صادق (ع)

برخی اعتقاد دارند که جابر بن حیان یکی از بزرگ ترین شاگردان ششمین امام شیعیان، امام جعفر صادق (ع) بوده است، البته شایان ذکر است که ایشان نیز خود را شاگرد این امام بزرگوار می دانسته، او امام صادق (ع) را شخصی والا و مهربان می یافت و قادر نبود از وجود ایشان جدا و بی بهره بماند.

آثار

کتاب ها و رساله های جابر، تاثیر بسیار زیادی بر تغییر نگرش کیمیاگران اروپایی داشت به گونه ای که جابر بن حیان را «پدر علمی شیمی» نامیدند؛ و بسیاری از روش های این علم مانند تقطیر همچنین برخی از ابزارهای مورد نیاز علم شیمی مانند انبیب و قرع را به این دانشمند برجسته ی ایرانی نسبت داده اند. ۶۰۰ اثر به وی نسبت داده شده است که ۲۱۵ کتاب از او موجود است و بقیه پیدا نشده اند. مجسطی اقلیدس، خواص موازین، السبعین، صندوق الحکمه، کتاب الاجساد الاربعه، کتاب المجردات از جمله آثار وی هستند.

دستاوردها

نوآوری انواع گوناگونی از وسایل آزمایشگاهی، از جمله انبیب به اسم او ثبت شده است. کشف مواد شیمیایی متعددی همچون هیدرو کلریک اسید، نیتریک اسید، تیزاب (مخلوطی از دو اسید یاد شده که از جمله اندک موادی است که طلا را در خود حل می کند)، سیتریک اسید (جوهر لیمو) و استیک اسید (جوهر سرکه)، همچنین معرفی فرایندهای تبلور و تقطیر که هر دو سنگ بنای شیمی امروزی به شمار می آیند، از جمله یافته های اوست. او همچنین یافته های دیگری درباره روش های استخراج و خالص سازی طلا، جلوگیری از زنگ زدن آهن، حکاکی روی طلا، رنگرزی و نم ناپذیر کردن پارچه ها و تجزیه مواد شیمیایی ارائه داد. از جمله اختراعات دیگر او، قلم شبنم است یعنی قلمی که جوهر آن در تاریکی نیز نور می دهد. (احتمالاً با استفاده از خاصیت فسفرسانس این اختراع را انجام داده است) در آخر، بذر دسته بندی امروزی عنصرها به فلز و نافلز را می توان در دست نوشته های وی یافت.

برخی از دیدگاه های علما درباره ی جابر بن حیان

بسیاری از عالمان در رابطه با جابر بن حیان عنوان کرده اند که وی یک نویسنده، فیلسوف، حکیم و ریاضیدان بزرگ است که آثار ارزشمند فراوانی از خود بر جای گذاشته است.

احمد فواد اهوایی در رابطه با جابر بن حیان می گوید: «این حکیم و فیلسوف بزرگ، یکی از مشهورترین و بزرگ ترین عالمان دنیا است، و اولین شخصی است که قواعد علم تجربی را کشف و تثبیت کرده و همچنین اولین کسی است که توانسته آن را آشکار کند.»

برتولو، شیمیدان فرانسوی که به «پدر شیمی سنتز» شهرت دارد، بسیار تحت تاثیر جابر بن حیان قرار گرفته بود و در مورد او می گوید: «جابر بن حسان در علم شیمی دارای همان پایه و مقامی است که ارسطو در منطق داراست»

جورج سارتن نیز در مورد او می گوید: «به جرات باید جابر بن حیان را یکی از بزرگ ترین دانشمندان در صحنه ی علوم در قرون وسطی دانست»

در گذشت جابر بن حیان

این دانشمند برجسته ی ایرانی سرانجام در سال ۱۹۴ هجری شمسی، برابر با سال ۸۱۵ میلادی و در سن ۹۴ سالگی، در شهر کوفه دار فانی را وداع گفت.

صندلی که پروفیسور حسابی برای شهید مطهری ساخت

پروفیسور حسابی علاوه بر تسلط کامل بر زبان عربی، حافظ کل قرآن بود و اعتقاد خاصی به اصول اسلامی و الهی داشت و همواره در درس خود به بیان کلمات پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) می پرداخت.

مهندس ایرج حسابی فرزند ایشان می گوید: یکی از ویژگی های بارز این دانشمند فرزانه علاقه و احترام گذاشتن به روحانیت و ولایت بود، به طوری که ارتباط صمیمی با امام خمینی (ره) داشت و امام راحل (ره) نیز برای او احترام و علاقه خاصی قائل بودند. وی به رابطه صمیمی پروفیسور حسابی با شهید مطهری اشاره کرد و ادامه داد: این دو بزرگوار همواره برای تبادل اطلاعات با هم به گفت و گو می نشستند و پروفیسور علاقه و احترام خاصی نسبت به شهید مطهری داشتند؛ به طوری که با دستن خود یک صندلی چوبی برای استاد شهید مطهری ساخت. مهندس حسابی با بیان این مطلب که پروفیسور حسابی جایگاه حوزه را بالاتر از دانشگاه می دانست، یادآور شد: صندلی ای که این دانشمند ایرانی برای شهید مطهری ساخته بود، بالغ بر بیست سانتی متر از صندلی خودشان و دیگر صندلی ها بزرگ تر بود و همواره خطاب به شهید مطهری می گفتند، جایگاه شما حوزویان بالاتر از ما دانشگاهیان است.

پروفیسور حسابی کتابهای شهید مطهری را به شاگردانش هدیه می داد

در روزگاری که کسی اجازه نداشت کتابهای مرحوم مطهری را بخواند و به آن توجه نمی کرد، آقای دکتر کتابهای ایشان را به دانشگاه می بردند و به شاگردانشان هدیه می دادند و کتابها دست به دست می گشت، یعنی آقای دکتر به شاگردانشان نمی گفتند فقط کتاب فیزیک بخوانند، بلکه جزو کتابهایی که پیشنهاد می کردند، دستنوشته های مرحوم مطهری و علامه جعفری را استن سیل می کردند. آن روزها فتوکپی نبود. جزوه ها را می دادند بچه ها بخوانند و آگاه شوند.

بزرگداشت مقام استاد شهید مطهری

منبع:

<https://bookroom.ir/news/3607>

کارد پزشکی (جراحی) در شاهنامه فردوسی

حکیم ابوالقاسم فردوسی توسی، بزرگترین حماسه سرای تاریخ ادب پارسی است. شاهنامه فردوسی یکی از آثار فاخر جهانی است که از بطن اشعار حماسی آن می توان جنبه های مختلف علمی، اجتماعی و تاریخی را بیرون کشید و مورد بررسی قرار داد.

یکی از موارد مهم علمی، دانش پزشکی است که در داستان های حماسی نامه باستان به زیبایی و حکیمانه به تصویر درآمده اند.

دیرینگی دانش پزشکی و تخصص های مربوط به آن در اشعار شاهنامه فردوسی به ویژه داستان زاده شدن «رستم» پهلوان اسطوره ای ایرانی که به شیوه «گارد پزشکی» (عمل رستم زاد) متولد شده است را می توان فهمید. شاهنامه یکی از بهترین منابع اصیل در اثبات قدمت تاریخ پزشکی ایران باستان است که مورد غفلت قرار گرفته است.

بیاور یکی خنجر آگون؛ یکی مرد بینا دل پر فسون.
نخستین به می ماه را مست کن؛ ز دل، بیم و اندیشه را پست کن.
تو بنگر که بینا دل افسون کند، به صندوق؛ تا شیر بیرون کند.
بکافد تهیگاه سرو سهی؛ نباشد مر او را ز درد آگهی.
و ز او بچه شیر بیرون کشد؛ همه پهلوی ماه در خون کشد؛
وز آن پس بدوز آن کجا کرد چاک؛ ز دل دور کن ترس و تیمار و باک.
گیاهی که گویمت با شیر و مشک، بکوب و بکن هر سه در سایه خشک.

۲۵ اردیبهشت روز بزرگداشت حکیم فردوسی

منبع:

مجله تاریخ پزشکی - علمی پژوهشی، دوره ۹ شماره ۳۲، ۱۳۹۶ صفحه ۹۷-۱۰۸

Research Spotlights در ریسرچ گیت

ریسرچ گیت، شبکه اجتماعی علمی است که به محققان این امکان را می‌دهد تا کارهای تحقیقاتی خود را با دیگران به اشتراک بگذارند، سؤال بپرسند و دنبال شغل بگردند. ریسرچ گیت اخیراً آپشن جدیدی را برای محققان عضو تهیه کرده است. این آپشن جدید **Research Spotlights** نام دارد. **Research Spotlights** به معنای چراغ تحقیقاتی در لفظ است و در معنی به برجسته کردن و نمایان کردن یک چیز نسبت به سایرین اشاره دارد. چراغ‌های تحقیقاتی نمونه ملموسی از این است که به محقق کمک می‌کند تا رؤیت پذیری مقاله خود را افزایش دهد موضوعات تحقیقاتی مرتبط را شناسایی کنید. با استفاده از **Research Spotlights**، دیگران به خواندن مقاله شما ترغیب می‌شوند. چراغ‌های تحقیقاتی پست‌هایی هستند که قسمتی از تحقیق شما را در صفحه اصلی محققان دیگر به نمایش درمی‌آورند.

هر مدرک علمی شامل مقاله، مقالات پیش چاپ و کتاب که کمتر از دو سال است که آن را نگارش کرده‌اید را می‌توانید به عنوان چراغ تحقیقاتی مطرح کنید.

<https://www.sid.ir/blog/post/82000>

Scopus

MDPI

The 2022 CiteScores
have been released
by Scopus

CITESCORE
2022

نتایج رتبه‌بندی مجلات دنیا براساس جدیدترین ویرایش شاخص CiteScore منتشر شد

جدیدترین و آخرین مقادیر **CiteScore** مجلات برای سال ۲۰۲۲ میلادی منتشر شد. این شاخص که برای مجلات نمایه شده در بانک اطلاعاتی **Scopus** محاسبه و هر سال در نیمه سال میلادی منتشر می‌شود از نظر فرمول محاسبه بسیار شبیه به شاخص **Impact Factor** است، هر چند از نظر بازه زمانی مورد محاسبه متفاوت است.

محاسبه استنادات در **CiteScore** در بازه زمانی چهارساله صورت می‌گیرد.

در نتایج جدید بیشترین مقدار **CiteScore** سال ۲۰۲۲ مربوط به مجله **Ca-A Cancer Journal for Clinicians** با عدد **642.9** است

ابزارهای علم سنجی

- پایگاه‌های استنادی موسسه **Clarivate Analytics**

[Web of Science](#)

[Journal Citation Reports \(JCR\)](#)

[InCites](#)

[Essential Science Indicators \(ESI\)](#)

- پایگاه‌های استنادی موسسه **Elsevier**

[Scopus](#)

[Scival](#)

- پایگاه **Google Scholar**

Elsevier

ابزارهای علم سنجی

برقراری دسترسی به پایگاه استنادی اسکاپوس

با توجه به نیاز اعضای محترم هیئت علمی به پایگاه استنادی **scopus**، کتابخانه مرکزی با حمایت معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه، ۲ اکانت دسترسی به این پایگاه تهیه نموده است. لازم به ذکر است، اتصال همزمان دو سیستم به یک اکانت، سبب قطع دسترسی سیستم اول شده و پس از مدتی دسترسی به اکانت از طرف شرکت مادر قطع می‌شود. لذا مدیریت استفاده از اکانت‌ها در اختیار کتابدار دانشکده/ بیمارستان قرار گرفته است

۸

تازه های کتاب:
تهیه جدیدترین
ویرایش کتب درسی و
منابع آزمون توسط
کتابخانه مرکز کوثر در
بهار ۱۴۰۲

۹

برنامه کارگاه
های کتابخانه
مرکز کوثر در نیم
سال اول ۱۴۰۲

ردیف	عنوان	سخنران	گروه هدف	زمان	وضعیت	توضیحات
۱	ویژگی ها و امکانات Google Scholar	خانم دکتر خراسانی	اعضای هیات علمی / دستیاران و دانشجویان	۱۴۰۲/۲ / ۲۵ ۱۱-۱۳	مجازی	برگزار شد
۲	آشنایی با پایگاه اطلاعاتی UpToDate	خانم کاشیان	دستیاران و دانشجویان	۱۴۰۲/ ۳/۳ ۱۱-۱۳	مجازی	برگزار شد
۳	آشنایی با پایگاه اطلاعاتی Pubmed	خانم کاشیان	اعضای هیات علمی / دستیاران و دانشجویان	۱۴۰۲/۳ / ۲۹ ۱۱-۱۳	مجازی	برگزار شد
۴	آشنایی با سامانه علم سنجی ISID	خانم کاشیان	اعضای هیات علمی	۱۴۰۲/۴ / ۲۶ ۱۱-۱۳	مجازی	
۵	آشنایی با پایگاه استنادی WOS و JCR	خانم دکتر مومنی	اعضای هیات علمی / دستیاران و دانشجویان	۱۴۰۲/۶ / ۲۰ ۱۰-۱۲	مجازی	

سمنان، شهرک گلستان، بلوار امین، فرعی ۶، مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر صندوق پستی ۳۵۱۹۸-۹۹۹۵۱
۰۲۳-۳۱۴۲۳۳۹۰

kosarhosp.library@semums.ac.ir <https://kosarhos.semums.ac.ir/page> +کتابخانه

میز امانت، بخش مرجع، مخزن و سایت کامپیوتر: شنبه الی چهارشنبه ۷:۳۰ الی ۱۴، پنجشنبه ۷:۳۰ الی ۱۳
سالن مطالعه: شنبه الی جمعه ۷:۳۰ الی ۲۳

KOSAR LIBRARY NEWSLETTER فبرنامه کتابخانه مرکز آموزشی درمانی کوثر دانشگاه علوم پزشکی سمنان

